

Polska od nowa.

**Strategiczne rekomendacje dla
instytucji rządowych i
pozarządowych w Niemczech.**

Wprowadzenie

Wybory parlamentarne w Polsce odbyły się 15 października 2023 roku. Koalicja Zjednoczonej Prawicy pod przewodnictwem PiS wyłoniła się jako wiodąca siła (35,38%). Jednak opozycja - Koalicja Obywatelska - KO (30,7%), Trzecia Droga (14,4%) i Nowa Lewica (8,61%) - otrzymała ponad połowę wszystkich głosów. Skrajnie prawicowa Konfederacja poniosła porażkę (7,16%),¹ ale przekraczając pięcioprocentowy próg wyborczy, zapewniła swoim przedstawicielom 18 z 460 mandatów.

W rezultacie, tylko trzy siły opozycyjne zgromadziły wystarczającą liczbę mandatów, aby utworzyć stabilną nową koalicję rządzącą w Sejmie. Jednocześnie, ówczesna opozycja obroniła większość w Senacie. Umowa koalicyjna między wszystkimi partiami opozycyjnymi została podpisana z wyprzedzeniem 10 listopada 2023,² określając cele przyszłego gabinetu i dzieląc zadania między trzech partnerów koalicyjnych. W ten sposób wysłano sygnał *Regierungsfähigkeit* (zdolności do rządzenia) do prezydenta i społeczeństwa.

W międzyczasie prezydent Andrzej Duda dał premierowi Mateuszowi Morawieckiemu - jako przedstawicielowi zwycięskiej partii - szansę na utworzenie rządu w pierwszej kolejności.³ Trzeci gabinet Zjednoczonej Prawicy został zaprzysiężony 27 listopada 2023, ale bez nadziei na uzyskanie wotum zaufania.

Następnie to Sejm otrzymał możliwość zaproponowania kandydata na premiera. W rezultacie, 13 grudnia 2023 został zaprzysiężony większościowy rząd Donalda Tuska. Oznacza to koniec ery PiS w Polsce, otwierając szansę na wznowienie stosunków polsko-niemieckich.

Powyborcze scenariusze dla Polski

Wynik wyborów pokazuje, że nastąpiła zmiana w polskiej kulturze politycznej. Po pierwsze, zaobserwowano ogólnie wyższą frekwencję dzięki mobilizacji wśród młodych ludzi,

kobiet i polskiej diaspory za granicą.⁴ Po drugie, retoryka pojednania opozycji i kampania oparta na pozytywnym przekazie przekonała więcej wyborców i wyborczyń, niż taktyka PiS polegająca na ciągłych atakach personalnych i oskarżeniach o zdradę. Po trzecie, wykorzystanie środków publicznych i stronnictwo mediów publicznych na korzyść partii rządzącej nie wystarczyły do utrzymania władzy przez koalicję rządzącą. Poza tym, nie wykryto żadnych innych nieprawidłowości. Wybory były wolne, ale kampania nie do końca uczciwa.⁵

Zarówno Koalicja Obywatelska, jak i Trzecia Droga oraz Nowa Lewica podkreślały swoje proeuropejskie stanowisko w przekonaniu, że Polska musi wzmocnić swoje relacje z Brukselą. Podczas kampanii opozycja obiecywała kres demontażu demokracji w Polsce, a także poprawę napiętych stosunków z Komisją Europejską, dążąc do uwolnienia zamrożonych funduszy unijnych.

Jako nowy premier, Donald Tusk, polityk z europejskim doświadczeniem i uznaniem za granicą, mógłby zwiększyć siłę negocjacyjną Polski i przywrócić jej pozycję regionalnego lidera w Europie. W niektórych obszarach nadal jednak pozostają wyraźne różnice między interesami narodowymi Polski a wspólnotowymi interesami UE (np. rolnictwo, migracja, polityka klimatyczna, reformy instytucjonalne i zmiany traktatów). Jednak wraz z powrotem Tuska do polityki, problemy te mogą zostać rozwiązane dzięki gotowości do kompromisu zamiast konfrontacji.

Niemniej jednak, teraz, gdy PiS i sojusznicy są w opozycji, z pewnością utrudnią będą pracę rządu Tuska. Wielu sojuszników PiS zasiada obecnie w instytucjach publicznych (w tym w Trybunale Konstytucyjnym, Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim i Prokuraturze Krajowej). Już pierwsze tygodnie urzędowania nowego rządu uwypukliły konfliktogenny charakter planów odwrócenia reform instytucjonalnych przeprowadzonych przez PiS, na przykład w mediach publicznych⁶ lub w powoływaniu sędziów.⁷ Co więcej, w społeczeństwie utrzymuje się głęboki rozłam, ponieważ PiS nadal po swojemu interpretuje wynik wyborów oraz kwestionuje

¹ Wyniki głosowania w wyborach do Sejmu w 2023 r. Polska, statki i zagranica, Państwowa Komisja Wyborcza, <https://wybory.gov.pl/sejmsenat2023/pl/sejm/wynik/pl> (09.01.2024).

² Umowa Koalicyjna, Warszawa, 10 listopada 2023, <https://platforma.org/upload/document/203/attachments/433/UmowaKoalicyjna.pdf> (09.01.2024).

³ „Min. Paprocka: Dziś wieczorem Prezydent desygnuje M. Morawieckiego na Premiera”, Kancelaria Prezydenta, 13 listopada 2023, <https://www.prezydent.pl/kancelaria/aktywnosc-ministrow/min-paprocka-dzis-wieczorem-prezydent-desygnuje-m-morawieckiego-na-premiera.77231> (09.01.2024).

⁴ Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2023 r. Polska, statki i zagranica, Państwowa Komisja Wyborcza, <https://wybory.gov.pl/sejmsenat2023/pl/frekwencja/pl> (last checked: 09.01.2024).

⁵ „Międzynarodowi obserwatorzy: Wybory parlamentarne w Polsce były konkurencyjne, ale naznaczone nadużyciem środków publicznych i stronnictwami mediów publicznych”, Notatka prasowa, OSCE, 17 października 2023, <https://www.osce.org/pl/odihr/elections/555174> (09.01.2024).

⁶ I. Stawicka, „Spółki mediów publicznych postawione w stan likwidacji, w TVP teoretyczna dwuwładza”, Prawo.pl, 27.12.2023, <https://www.prawo.pl/biznes/kryzys-w-mediach-publicznych-spolki-postawione-w-stan-likwidacji.524634.html> (29.02.2024).

⁷ P. Rojek-Socha, „Ważą się losy neosędziów, podzieleni nawet 'starzy' sędziowie”, Prawo.pl, 13.12.2023, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/co-z-neosedziami-jaka-bedzie-sytuacja-w-sadach.524408.html> (29.01.2024).

zdolność opozycji do rządu. Pomimo wyraźnej porażki, PiS i ich sojusznicy nadal twierdzą, że to oni reprezentują większość polskiego społeczeństwa. Utrzymuje się polaryzująca retoryka wykluczania ze wspólnoty narodowej.

Prezydent Andrzej Duda wyraźnie faworyzuje swój obóz polityczny, Zjednoczoną Prawicę. Czystość jego intencji zostanie teraz przetestowana przez jego chęć i gotowość do współpracy z nowym rządem. Tutaj również można zaobserwować poważne spory między nowym rządem a prezydentem, czego przykładem jest ułaskawienie przez niego dwóch skazanych polityków PiS.⁸ W Polsce żadna ustawa nie może wejść w życie bez zgody prezydenta. Dlatego najważniejsze reformy i działania naprawcze będą mogły zostać przeprowadzone dopiero po wyborach prezydenckich w 2025 roku, jeśli nowemu rządowi uda się znaleźć wiarygodnego i bezstronnego partnera w Pałacu Prezydenckim.

Z wyżej wymienionych powodów, niezależnie od wyniku wyborów, Polska znajduje się teraz w fazie niepewności. Jako jej silny partner polityczny i gospodarczy, Niemcy powinny przygotować się na każdy rozwój wypadków.

Stosunki polsko-niemieckie

Stosunki między Warszawą a Berlinem pozostają napięte od 2015 roku, kiedy PiS utworzył rząd większościowy. Długo trwały dyskusje na temat wypłaty reparacji wojennych. Antyniemiecka retoryka została zaostrzona przez koalicję kierowaną przez PiS, szczególnie podczas kampanii wyborczej jesienią 2023 roku.

Historycznie bliskie więzi gospodarcze Niemiec z Rosją oraz początkowy brak zdecydowania we wsparciu wojskowym Ukrainy przyczyniły się do wzrostu nieufności, już wcześniej obecnej w stosunkach dwustronnych. Nadal istnieją również różnice w postrzeganiu bieżących wyzwań, takich jak migracja czy zmiany klimatu. Według Polsko-Niemieckiego Barometru, stosunki dwustronne - zwłaszcza po stronie niemieckiej - uległy ochłodzeniu, szczególnie jeśli chodzi o wzajemną sympatię.⁹

Mimo to Polska i Niemcy nigdy nie były tak zintegrowane politycznie jak obecnie. Kraje te są sojusznikami w NATO i członkami UE. Wymiana gospodarcza jest aktywnie prowadzona pomimo wrogiej retoryki i ochłodzenia stosunków dyplomatycznych. Polska jest piątym co do wielkości partnerem handlowym Niemiec.¹⁰ Biznes i

społeczeństwo obywatelskie połączyły więzi zacierające granicę między dwoma krajami.

Zmiana rządu w Polsce tworzy dla niemieckiego rządu i innych aktorów pozarządowych podatny grunt do opracowania nowej strategii wobec sąsiada.

“

Niemiecki rząd musi traktować Polskę na bardziej równych warunkach i budować relacje oparte na synergii, świadomie uwzględniając różnice.

Nowa strategia Niemiec wobec Polski

Od 2015 roku niemieckie rządy przyjęły doktrynę „strategicznej cierpliwości” w odniesieniu do otwarcie wrogiej retoryki polskiego rządu kierowanego przez PiS. Na poziomie UE naruszenia praworządności początkowo spotykały się z powściągliwą reakcją. Taktyka przeczekania nieprzychylnego przywództwa w Warszawie opłaciła się jednak jedynie dzięki pomyślnemu obrotowi spraw. W przyszłości należy opracować bardziej proaktywną strategię wobec Polski.

Jarosław Kaczyński i jego obóz polityczny wciąż oskarżają niemiecki rząd o hegemonistyczne ambicje w Europie i wrogie wpływy w Polsce. Należy się spodziewać, że ich antyniemiecka retoryka mająca na celu dyfamację przeciwników politycznych i mobilizację własnego elektoratu będzie kontynuowana w obliczu zbliżającego się maratonu wyborczego. Wybory samorządowe i europejskie zaplanowano w 2024 roku, a następne wybory prezydenckie w 2025 roku. Wszelkie próby zbliżenia z Berlinem będą określane jako zdrada. Donald Tusk będzie musiał działać ostrożnie, a niemieccy partnerzy nie powinni eskalować już istniejącego napięcia w stosunkach dwustronnych. Na przykład temat reparacji - najbardziej drażliwy w ostatnich latach, podsycający antagonizmy między dwoma krajami - powinien raczej zostać w końcu zamknięty, niż być przedmiotem ciągłych debat.

Konieczne jest dostrzeżenie zmian demograficznych w Polsce, które umożliwiły zmiany polityczne. Partia PiS jest nieproporcjonalnie popularna wśród starszych pokoleń, zwłaszcza tych w wieku powyżej 60 lat, gdzie cieszy się

⁸ „Prezydent: Mariusz Kamiński i Maciej Wąsik są ułaskawieni”, Kancelaria Prezydenta, 23 stycznia 2024, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/prezydent-mariusz-kaminski-i-maciej-wasik-ulaskawieni.80209> (29.01.2024).

⁹ Barometr Polsko-Niemiecki, <https://www.deutsch-polnisches-barometer.de/> (09.01.2024).

¹⁰ „Polen wird Deutschlands fünftgrößter Handelspartner“, Polen in Deutschland, Website der Republik Polen, 16 lutego 2023, <https://www.gov.pl/web/deutschland/polen-wird-deutschlands-fnftgrter-handelspartner> (09.01.2024).

ponad 50% poparciem.¹¹ Decyzje wyborcze młodszych pokoleń okazały się bardziej zróżnicowane i zrównoważone, grawitując w kierunku centrum.¹² W połączeniu z wysoką frekwencją kobiet i młodzieży - grup wyborców niedoreprezentowanych w przeszłości - można śmiało powiedzieć, że demografia zdecydowała o wyniku tych wyborów. Dlatego też nowa dynamika władzy jest oznaką zmian kulturowych.

Odrzucenie przez wyborców narodowo-konserwatywnej agendy i autokratycznych rządów wskazuje na konsolidację polskiej demokracji. Pojawienie się prawicowego populizmu z jednej strony oraz silnego społeczeństwa obywatelskiego z drugiej strony przypomina raczej wydarzenia w Europie Zachodniej, niż w krajach wciąż przechodzących transformację. Dlatego potrzebny jest nowy impuls w stosunkach dwustronnych, aby zatrzeć antyliberalny, antyeuropejski wizerunek polskiego społeczeństwa - postawę, która utrwaliła się w Niemczech w ciągu ostatnich ośmiu lat. Wspieranie zainteresowania Polską w Niemczech jest krokiem niezbędnym do oddolnej rekalkibracji stosunków dwustronnych.

Pod względem gospodarki i tzw. *soft power* (miękkiej siły) nadal utrzymuje się asymetria między Niemcami a Polską. Z populacją 84,5 miliona¹³ i PKB przekraczającym 3,87 biliona euro,¹⁴ Niemcy są największym państwem w Europie i członkiem G7. Polska gospodarka jest powiązana z niemiecką poprzez inwestycje zagraniczne i integrację w łańcuchach produkcyjnych, zwłaszcza w sektorze motoryzacyjnym. Jednocześnie, Polska odnotowała stały wzrost PKB,¹⁵ pomimo recesji wynikającej z niedawnych licznych kryzysów, takich jak pandemia COVID-19 w połączeniu z wojną na Ukrainie. Wschodnia flanka UE stopniowo nadrabia zaległości w zakresie konkurencyjności w porównaniu z tradycyjnie silnymi strefami Europy Zachodniej i Północnej.¹⁶ Od czasu przystąpienia Polski do UE w 2004 r. jej PKB wzrósł o 184%, co czyni ją zdecydowanie najsilniejszą gospodarką w Europie Środkowo-Wschodniej.¹⁷

Rosyjska napaść na Ukrainę ujawniła monumentalne błędy niemieckiej *Ostpolitik* i potwierdziła trafną, choć długo ignorowaną, ocenę zagrożeń płynących z Rosji, wyrażaną przez kraje Europy Środkowo-Wschodniej. Po lutym 2022 roku, Polska stała się kluczowym aktorem w europejskiej architekturze bezpieczeństwa. Jako kraj bezpośrednio graniczący z Ukrainą, jej szybkie zaangażowanie wojskowe, finansowe i humanitarne wzmocniło wschodnią flankę.¹⁸ Wspólny wysiłek na rzecz wsparcia, a następnie odbudowy Ukrainy może stać się nowym otwarciem dla współpracy polsko-niemieckiej.

Przesunięcie środka ciężkości UE na Wschód - zarówno pod względem gospodarczym, jak i politycznym poprzez aktywną rolę we wspieraniu Ukrainy - zwiastuje, że element wschodni staje się kluczowy dla UE. Prawdopodobne kolejne rundy rozszerzenia i włączenie większej liczby krajów Europy Południowo-Wschodniej i Wschodniej do UE w nadchodzących dziesięcioleciach wymagają pewnego doświadczenia w zakresie transformacji i integracji. Polska może potencjalnie odegrać konstruktywną rolę w dalszej integracji UE, łącząc europejski rdzeń z nowymi krajami członkowskimi/kandydującymi.

“

Dzięki trio Macron-Scholz-Tusk, Trójkąt Weimarski może ponownie stać się mostem między Wschodem i Zachodem oraz Północą i Południem w Europie.

Pomimo zmiany władzy w Polsce, należy oczekiwać, że pewne konflikty interesów utrzymają się na poziomie europejskim. Różnice poglądów w sprawie polityki migracyjnej (kwoty relokacyjne) oraz stanowiska w sprawie polityki energetycznej i miks energetycznego

¹¹ A. Pokorski, „Wyniki late poll: Jak głosowano ze względu na wiek i wykształcenie?”, Interia Wydarzenia, 16 października 2023, <https://wydarzenia.interia.pl/raport-wybory-parlamentarne-2023/news-wyniki-late-poll-jak-glosowano-ze-wzgledu-na-wiek-i-wykształ.nid.7090497> (09.01.2024).

¹² G. Latos, „Wybory 2023: Jak głosowali młodzi ludzie? I jak wyglądałaby Polska, gdyby do wyborów poszli wyłącznie oni?”, Gazeta Prawna, 16 października 2023, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9323015.wybory-2023-jak-glosowali-mlodzi-exit-poll.html> (08.01.2024).

¹³ Current population in Germany, Statistisches Bundesamt (Destatis), https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Population/Current-Population/_node.html (09.11.2024).

¹⁴ Gross domestic product at current market prices of selected European countries in 2022 (in million euros), Statista, <https://www.statista.com/statistics/685925/gdp-of-european-countries/> (09.01.2024).

¹⁵ Real GDP growth 2023. Annual percent change, International Monetary Fund, https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EU/EURO/EUQ (09.01.2024).

¹⁶ ‘Regions in the EU’s east and south are catching up on competitiveness,’ Joint Research Centre, European Commission, 27 Marca 2023, https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/regions-eus-east-and-south-are-catching-competitiveness-2023-03-27_en (09.01.2024).

¹⁷ Polen-Update, Ost-Ausschuss der deutschen Wirtschaft, Marzec 2019, https://www.ost-ausschuss.de/sites/default/files/pm_pdf/OAOEV_Polen-Update-M%C3%A4rz%202019.pdf (25.01.2024).

¹⁸ Ukraine Support Tracker, Kiel Institut für Weltwirtschaft, <https://www.ifw-kiel.de/de/themendossiers/krieg-gegen-die-ukraine/ukraine-support-tracker/> (09.01.2024).

(dekarbonizacja gospodarek) nie zmieniają się znacząco. Nowy polski rząd, choć proeuropejski, nie podziela wizji dalszej integracji i federalizacji Unii Europejskiej, wybrzmiewającej w niemieckiej umowie koalicyjnej. Nawet jeśli Polska jest głośnym zwolennikiem kolejnego rozszerzenia, to pozostaje sceptyczna co do potrzeby reform instytucjonalnych i strukturalnych UE (zwłaszcza w odniesieniu do prawa weta i głosowania większością kwalifikowaną), tak żywo popieranym przez Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Jednak pomimo tych różnic, styl debaty ulegnie zmianie i pojawi się nowy potencjał dalszej współpracy w Brukseli.

Pięć rekomendacji

Przy opracowywaniu nowej niemieckiej strategii rządowej oraz dla innych aktorów pozarządowych w zakresie ich zaangażowania w Polsce po wyborach parlamentarnych w 2023 roku, należy wziąć pod uwagę poniższe rekomendacje:

1 Nowe otwarcie w stosunkach z Polską. Niemiecki rząd musi traktować Polskę na bardziej równych warunkach i budować relacje oparte na synergii, świadomie uwzględniając różnice. Jednocześnie, musi być przygotowany na ostre próby sabotowania polsko-niemieckiej współpracy przez poprzedni obóz rządzący i dalsze próby wykorzystywania antyniemieckich nastrojów w polskiej debacie wewnętrznej. Wznowienie dialogu może pomóc zneutralizować antagonizujące narracje. W związku z tym, potrzeba więcej inicjatyw opartych na dyplomacji obywatelskiej (wymiana naukowa, kulturalna i parlamentarna) oraz podnoszeniu świadomości na temat sąsiada wśród ogółu społeczeństwa w Niemczech. Idealnie, to francusko-niemiecki tandem powinien być wzorem dla stosunków polsko-niemieckich: dobrze funkcjonujących nie tylko na poziomie międzyrządowym, ale także jako wspólnota interesów na poziomie indywidualnym.

2 Restart Trójkąta Weimarskiego. Dzisiejsza wyjątkowa konstelacja polityczna otwiera drogę dla potencjalnego europejskiego motoru wzdłuż osi Paryż-Berlin-Warszawa. Lepsza atmosfera między Berlinem a Warszawą powinna zostać wykorzystana do ponownego otwarcia wielostronnych formatów na szczęblu rządowym. Dzięki trio Macron-Scholz-Tusk, Trójkąt Weimarski może ponownie stać się mostem między Wschodem i Zachodem oraz Północą i Południem w Europie. Dlatego konieczne jest ponowne zaangażowanie się w dialog francusko-niemiecko-polski, wykorzystując nie tylko łączną wagę polityczną tych trzech krajów w Europie, ale także dynamikę ich silnych proeuropejskich przywódców.

3 Zrozumienie wyzwań politycznych w Polsce. Zmiany demograficzne przejawiające się w utrwaleniu postaw demokratycznych w polskim społeczeństwie przyniosły w ostatnich wyborach zmianę polityczną. Wyborcy wyraźnie wskazali, że chcą bardziej postępowej Polski. Niemniej jednak, nie należy lekceważyć nadchodzącego okresu zawirowań politycznych - wynikających z kalendarza wyborczego i ostrej rywalizacji partyjnej. Przyszła jakość współpracy między nowym rządem a przedstawicielami starego reżimu pozostaje zagadką. Sabotowanie i brak współpracy w realizacji niezbędnych reform i działań naprawczych są realistycznym scenariuszem. Dlatego też zaangażowanie i determinacja Komisji Europejskiej, a także innych państw członkowskich, w tym Niemiec, w podtrzymywanie mechanizmów zapewniających praworządność i standardy demokratyczne w UE powinny pozostać niewzruszone i nie dopuszczać do stosowania podwójnych standardów. Jednocześnie, pozytywna zmiana w Polsce i deklaracje Donalda Tuska powinny być odczytywane jako dobry znak dla Europy.

4 Przyjęcie wschodniej orientacji UE. Wobec rosyjskiego ataku na Ukrainę, niektóre wschodnioeuropejskie kraje, takie jak Polska, Estonia czy Rumunia, zyskały dodatkowe znaczenie i wpływ w obszarze polityki bezpieczeństwa i obrony. Pilnie potrzebna i wyczekiwana geostrategiczna ekspansja UE dojdzie do skutku wraz z następnym rozszerzeniem jej struktur. Z nowym rządem, Polska jako największe państwo członkowskie na wschodzie UE, może odegrać konstruktywną rolę przewodząc regionowi. Co więcej, perspektywa bezpieczeństwa i doświadczenie niezbędne do zarządzania otwartym konfliktem z Rosją zwiększają znaczenie wschodniej flanki UE dla całej europejskiej stabilności. Dlatego też, przyjęcie perspektywy wschodniej jest konieczne dla wiarygodności i trwałości *Zeitenwende* w niemieckiej polityce bezpieczeństwa i obrony.

5 Poszukiwanie synergii na poziomie europejskim. Zmiana rządu w Polsce jest szansą na nową dynamikę w procesie podejmowania strategicznych decyzji na szczęblu UE. Polska scena polityczna przesunęła się w lewo, stając się centroprawicową według standardów europejskich. Zmiana ta stanowi okazję do pracy nad takimi zagadnieniami, jak klimat, zielone technologie oraz prawa kobiet i mniejszości. Potrzebna jest świeża atmosfera by zająć się bezpieczeństwem europejskim, rozsądną europejską polityką zagraniczną oraz współpracą w zakresie polityki energetycznej i klimatycznej. Dlatego niemiecki rząd powinien wykorzystać ten moment, aby pomóc swoim polskim kolegom i koleżankom nadążyć za obecnymi trendami w polityce europejskiej. Nadszedł czas, aby szukać nici porozumienia, kompromisów i sytuacji korzystnych dla obu stron.

Wnioski

Polityczna zmiana warty w Polsce po ośmiu latach rządów koalicji PiS jest punktem zwrotnym. Pojawiają się szanse na normalizację sytuacji nie tylko w sferze polityki wewnętrznej (np. złagodzenie sytuacji w zakresie praworządności i finansów publicznych), ale także w sprawach międzynarodowych, w tym w relacjach Polski z sąsiadami i jej przyszłej roli na szczycie UE.

Jednak istniejące trudności, takie jak decyzje personalne i reformy instytucjonalne podjęte przez ustępujący rząd, a także determinacja opozycyjnego PiS, aby pokrzyżować plany nowego rządu, osłabiają ostrożny optymizm. Należy spodziewać się przedłużającego się okresu niestabilności politycznej i ciągłej antyniemieckiej retoryki ze strony polskiego obozu narodowo-konserwatywnego.

Dlatego dla Berlina tym ważniejsze powinno być zrozumienie wewnętrznej dynamiki w polskiej polityce. Rząd niemiecki musi zmienić swoje podejście, aby nie tracić z oczu polskiej perspektywy, zwłaszcza w polityce bezpieczeństwa i obrony UE, a także w planach rozszerzenia. W zamian polscy partnerzy mogą być bardziej otwarci na dostosowanie swojego stanowiska w spornych obszarach polityki, takich jak migracja czy polityka energetyczna, zwłaszcza biorąc pod uwagę bardziej postępowe nastroje w polskim społeczeństwie. W dzisiejszej sytuacji, potencjalne konflikty interesów na poziomie dwustronnym i unijnym mogłyby być rozwiązywane na forach wielostronnych, takich jak Trójkąt Weimarski czy wielostronny dialog na poziomie UE.

O publikacji

Niniejszy artykuł został zainspirowany wynikami śniadania wyborczego, w którym uczestniczyły niemieckie środowiska eksperckie, zajmujące się stosunkami polsko-niemieckimi. Skupiono się na wynikach wyborów parlamentarnych w Polsce oraz ich wpływie na stosunki polityczne i współpracę między Polską a Niemcami.

O IEP

IEP działa w zakresie integracji europejskiej jako organizacja non-profit od 1959 roku. Jest to jeden z wiodących niemieckich instytutów badawczych, zajmujących się polityką zagraniczną i europejską. IEP działa na styku środowiska akademickiego, polityki, administracji i edukacji obywatelskiej. Opinie wyrażone w tej publikacji są opiniami autorów/ek i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy IEP.

Autorka

Dr Maria Skóra

Wydawczyni

Prof. dr Funda Tekin

Redakcja

York Albrecht, Dr Gwen Jones

Opracowanie graficzne

Laura Worsch

Zdjęcie na okładce

Roman Drits Barnimages / Unsplash

ISSN: 2701-3014

This text is licensed Creative Commons Attribution- Non Commercial- No Derivatives 4.0 International.

iep

Institut für Europäische Politik e. V.
Bundesallee 23
10717 Berlin

info@iep-berlin.de
www.iep-berlin.de